

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 21 ฉบับที่ 3 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2568

มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองต้นไม้ในเมือง LEGAL MEASURES TO PROTECT URBAN TREES

รุ่งนภา งามบ้านผือ*

Rungnapa Ngambanphueq*

นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายมหาชน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

Master of Laws, Public Law, School of Laws, Sripatum University-Chonburi Campus

*Corresponding Author e-Mail: Aom.smile2540@gmail.com

(Received: 2025, February 16; Revised: 2025, June 18; Accepted: 2025, June 24)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการจัดหามาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเมือง มีวิธีการดำเนินการวิจัยด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในรูปแบบการวิจัยทางเอกสาร ได้แก่ หนังสือ ตำรา กฎหมาย บทความทางกฎหมาย ตำราทางวิชาการ รายงาน งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เว็บไซต์ ตลอดจนเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเขตพื้นที่เมือง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ข้อค้นพบคือ ประเทศไทยมีการคุ้มครองไม้หวงห้ามที่อยู่บริเวณพื้นที่ป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ.2484 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2562) และยังมีกำหนดมาตรการพิเศษไว้ในเขตพื้นที่เฉพาะเพื่อการอนุรักษ์อีกด้วย ได้แก่ เขตอุทยานแห่งชาติตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2562 และเขตพื้นที่สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2562 แต่เมื่อพิจารณาถึงการคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเขตพื้นที่เมืองยังไม่มีกฎหมายบัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะ จึงทำให้มีการตัดต้นไม้ใหญ่โดยขาดองค์ความรู้ที่สำคัญ ทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกระทำตามอำนาจหน้าที่ของตนเอง เช่น การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีหน้าที่ในการตัดต้นไม้ใหญ่ใกล้แนวระบบไฟฟ้าเพื่อความปลอดภัยโดยเฉพาะกิ่งไม้ที่อาจจะทำให้ไฟฟ้าลัดวงจรหรือเกิดฟ้าผ่าได้ก็จะตัดออกทั้งหมด แต่ถ้าพิจารณาถึงอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการบำรุงรักษาต้นไม้ใหญ่ กรณีข้างต้นจึงเห็นว่าแต่ละหน่วยงานนั้นมีอำนาจหน้าที่แตกต่างกันจึงก่อให้เกิดปัญหาในการคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเขตเมือง จากการวิจัยเสนอแนะให้มีการจัดตั้งหน่วยงานกลางขึ้นภายใต้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีคุณสมบัติ อำนาจและหน้าที่ในการจัดการต้นไม้ใหญ่ในเขตพื้นที่เมืองเป็นการเฉพาะในเรื่องของการจัดการด้านรกรกกรรม และงานให้บริการเกี่ยวกับต้นไม้ใหญ่ และยังเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ปรึกษาด้านการจัดการต้นไม้ใหญ่แก่รัฐด้วย

คำสำคัญ: การคุ้มครอง; ต้นไม้ใหญ่; เขตพื้นที่เมือง

ABSTRACT

The objective of this research was to investigate legal measures for the protection of urban trees. A qualitative research methodology was employed, utilizing a documentary research approach that involved the analysis of books, legal statutes, academic articles, reports, research papers, theses, websites, and other relevant documents concerning tree protection in urban areas. Data were analyzed using content analysis methods. The findings revealed that, in Thailand, the protection of trees is primarily governed by the Forest Act, B.E.2484 (1941) (amended in B.E.2562 (2019)), which focuses on the protection of reserved trees in forested areas. Additionally, specific conservation measures were established under the National Parks Act, B.E.2562 (2019) and the Wildlife Conservation and Protection Act, B.E.2562 (2019) to protect trees in national parks and wildlife conservation areas, respectively. However, it was found that no specific legislation explicitly addressed the protection of trees located within urban environments. As a result, tree removal in cities often occurred without sufficient knowledge or oversight, as relevant agencies operated within the boundaries of their own mandates. For example, the Provincial Electricity Authority was responsible for trimming or removing trees near power lines to prevent electrical hazards such as short circuits or lightning strikes, which frequently resulted in the complete removal of overhanging branches. In contrast, local administrative organizations were tasked with general tree maintenance. This fragmentation of responsibilities among various agencies created significant challenges for the protection and long-term management of large trees in urban settings. Based on these findings, the study recommended the establishment of a centralized agency under local administrative organizations specifically responsible for urban tree management. This agency should be equipped with defined qualifications, authority, and responsibilities related to arboriculture, including specialized tree care services for large trees. Furthermore, it should function as an advisory body to the government on the formulation and implementation of policies concerning the management of large urban trees.

Keywords: protection; trees; urban areas

บทนำ

ประเทศไทยได้ประสบกับปัญหาในการตัดหรือโค่นต้นไม้ใหญ่ในเมืองไม่ว่าจะได้รับการอนุญาตหรือไม่ได้รับการอนุญาตก็ตามมาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานทั้ง ๆ ที่ต้นไม้เหล่านี้มีคุณประโยชน์อย่างนานัปการต่อมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้นไม้ใหญ่ในเมืองที่มีความเกี่ยวข้อง อยู่คู่กับวิถีชีวิตของมนุษย์ในทุกวัน ทุกยุค ทุกสมัย พึงพาอาศัยซึ่งกันและกันมาตลอดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งผลกระทบจากปัญหาการตัดต้นไม้ใหญ่ในเมืองนั้นสามารถสังเกตเห็นได้ชัดที่สุดในเมืองกรุงเทพมหานคร หรือเมืองใหญ่อื่น ๆ ของประเทศไทย กล่าวคือในปัจจุบันหลังจากที่มีการตัดต้นไม้ใหญ่ไปเป็นจำนวนมากและต่อเนื่องเพื่อแลกกับการเจริญเติบโตของเมือง ส่งผลให้ประสบกับสภาพอากาศที่ย่ำแย่ อุณหภูมิและมลภาวะในสิ่งแวดล้อมทางอากาศ ทั้ง ๆ ที่สภาพอากาศออกซิเจนหรือสิ่งแวดล้อมเหล่านี้คือปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้มนุษย์หรือสิ่งมีชีวิตทุกชีวิตยังคงดำรงชีวิตอยู่ได้ เปรียบเสมือนเป็นปอดของเมืองทุกเมือง ช่วยแก้ปัญหาโลกร้อน (นิรมล สุธรรมกิจ, ออนไลน์, 2561) และดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์แล้วนั้น ยังพบว่า ต้นไม้ใหญ่ยังมีประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย เช่น ประเทศญี่ปุ่นที่ใช้ต้นซากุระเป็นส่วนหนึ่งในการดึงดูดนักท่องเที่ยวและรายได้เข้าประเทศอย่างมหาศาล (วรรณโชคไชยสะอาด, ออนไลน์, 2559) รวมถึงยังพบการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่าพื้นที่สีเขียวเป็นหนึ่งในเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตของคนเมืองซึ่งประเทศไทยกำลังประสบกันอย่างสูงในปัจจุบัน เช่น ความเครียดหรือโรคซึมเศร้าที่ส่งผลร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชน ทั้งยังช่วยลดอัตราการก่ออาชญากรรมในเมืองอีกด้วย (กนกวลี สุธีธร, ออนไลน์, 2564) การตัดต้นไม้ใหญ่เป็นการเร่งให้เกิดมลภาวะทางอากาศมากขึ้นด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบมาตรการในการคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเขตพื้นที่เมืองของประเทศไทยและต่างประเทศ
2. เพื่อศึกษามาตรการในการจัดตั้ง คุณสมบัติและอำนาจหน้าที่ของรุกขกรหรือรุกขกรรมเพื่อการจัดการต้นไม้ใหญ่ในเมืองของประเทศไทย
3. เพื่อศึกษามาตรการในการกำหนดบทลงโทษแก่การคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเขตพื้นที่เมือง

สมมติฐานของการวิจัย

การคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเขตพื้นที่เมืองยังไม่มีกฎหมายบัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะ จึงทำให้มีการตัดต้นไม้ใหญ่โดยขาดองค์ความรู้ที่สำคัญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างมีอำนาจหน้าที่ที่กระทำแตกต่างกัน ดังนั้นถ้ามีการจัดตั้งหน่วยงานกลางขึ้นภายใต้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยให้มีคุณสมบัติ อำนาจและหน้าที่ในการจัดการต้นไม้ใหญ่ในเขตพื้นที่เมืองเป็นการเฉพาะก็จะทำให้การคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเขตพื้นที่เมืองมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ด้วยการวิจัยทางเอกสาร (document research) ได้แก่ หนังสือ ตำบทยกกฎหมาย บทความทางกฎหมาย ตำราทางวิชาการ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ เว็บไซต์ ตลอดจนเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเขตพื้นที่เมือง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. เปรียบเทียบมาตรการในการคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเขตพื้นที่เมืองของประเทศไทยและต่างประเทศ เห็นว่ากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเขตพื้นที่เมืองนั้น สาธารณรัฐสิงคโปร์ถือว่าเป็นประเทศที่มีกฎหมายคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเมือง ได้แก่ รัฐบัญญัติสวนสาธารณะและต้นไม้ใหญ่ (Parks and Trees Act (chapter 216)) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เขตพื้นที่เมืองเป็นพื้นที่ที่น่าอยู่และมีสภาพแวดล้อมที่ดี เหมาะแก่การดำรงชีพของประชาชน นอกจากนี้ยังเห็นว่าการจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีในเขตพื้นที่เมืองแล้วจะทำให้ประชาชนมีสุขภาพจิตที่ดีลดการเป็นโรคซึมเศร้าได้ มีกำหนดหลักเกณฑ์ว่าในการการตัดต้นไม้ใหญ่ต้องมีการขออนุญาตอย่างถูกต้องตามขั้นตอนของกฎหมายและต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการที่มีอำนาจในการถือพิจารณาอนุมัติ ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นการตัดหรือแต่งกิ่งต้นไม้ใหญ่จะต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการถ้าไม่ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้จะมีโทษทางอาญาให้จำคุกและปรับได้ นอกจากนี้ยังมีกฎหมายของสหราชอาณาจักรชื่อว่า Town and Country Planning (Tree Preservation) Regulation และ Town and Country Planning Act, 1990 (UK Public General Acts, Online, 1990) ซึ่งเป็นกฎหมายผังเมืองของสหราชอาณาจักร กำหนดให้อำนาจองค์กรท้องถิ่นสามารถออกคำสั่งเพื่ออนุรักษ์ต้นไม้ใหญ่ (Tree Preservation Order: TPO) ได้ เพื่ออนุรักษ์พื้นที่สีเขียวไม่ให้ถูกทำลายเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของสาธารณูปโภคอื่น ๆ และยังมีประเทศแคนาดาก็มีกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเขตพื้นที่เมือง เช่นกันตาม Toronto Municipal Code (Chapter 813, Trees) (City of Toronto, Online, 2015) ที่ให้อำนาจองค์กรส่วนท้องถิ่นในการอนุรักษ์คุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเมืองทั้งในพื้นที่ของสาธารณะและเอกชน นอกจากนี้ยังมีกฎหมายว่าด้วยการอนุรักษ์วัฒนธรรม Ontario Heritage Act (E-Laws, Online, 1990) ที่คุ้มครองต้นไม้ใหญ่เพราะถือว่าเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับชุมชนมาอย่างยาวนาน และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่รัฐควรหวงแหนไว้ให้คนรุ่นต่อไป หรือในเมืองเดลี เมืองหลวงของสาธารณรัฐอินเดียที่มีชื่อเสียงด้านความเขียวมีกฎหมายชื่อว่า Delhi Preservation of Trees Act, 1994 (National Capital Territory of Delhi, Online, 1994) ที่ออกมาเพื่อคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเมืองโดยเฉพาะเช่นกัน ทั้งนี้โดยในทุกประเทศที่กล่าวมาข้างต้นยังมีการจัดให้มีหน่วยงาน องค์กร หรือเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการคัดสรร ทดสอบ คัดเลือกมาโดยเฉพาะเพื่อ

มาบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวอีกด้วย นอกจากนี้กฎหมายระหว่างประเทศยังปรากฏ “หลักกรุงริโอ” (Rios Forest Principle) ซึ่งออกมากำหนดมาตรฐานในการรักษาพื้นที่สีเขียวให้ทุกประเทศทั่วโลกได้เดินตาม

ในส่วนของกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเมืองตามกฎหมายของประเทศไทยยังไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายฉบับใดที่บัญญัติออกมาเพื่ออนุรักษ์และคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเมืองโดยตรงและสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกฎหมายส่วนใหญ่จะคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในพื้นที่ป่าเป็นส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ.2484 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2562 หรือพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2559) เป็นต้น นอกจากนี้หน่วยงานที่รับผิดชอบมีหลากหลายหน่วยงานตามอำนาจและหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน เช่น การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีหน้าที่ในการตัดต้นไม้ใหญ่ใกล้แนวระบบไฟฟ้าเพื่อความปลอดภัยโดยเฉพาะกิ่งไม้ที่อาจจะทำให้ไฟฟ้าลัดวงจรหรือเกิดฟ้าผ่าได้ก็จะตัดออกทั้งหมด แต่ถ้าพิจารณาถึงอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 7 พ.ศ.2562) มีหน้าที่คุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และยังมีพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ที่กำหนดให้มีการกระจายอำนาจเพื่อให้มีหน้าที่คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสิ่งแวดล้อม และจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นั่นก็หมายความว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการบำรุงรักษาต้นไม้ กรณีข้างต้นจึงเห็นว่าแต่ละหน่วยงานนั้นมีอำนาจหน้าที่แตกต่างกันจึงก่อให้เกิดปัญหาในการคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเขตเมือง

2. มาตรการในการจัดตั้ง คุณสมบัติและอำนาจหน้าที่ของรุกขกรหรือรุกขกรรมเพื่อการจัดการต้นไม้ใหญ่ในเมืองของประเทศไทย เห็นว่าประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานทำหน้าที่รุกขกรหรือรุกขกรรมจึงต้องมีการจัดตั้งขึ้นภายใต้ใต้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเช่นเดียวกับกฎหมายของสหราชอาณาจักรกับแคนาดา และการจัดตั้งขึ้นของรุกขกรสากลหรือ “สมาคมรุกขกรรมนานาชาติ” (International Society of Arboriculture: ISA) เพื่อทำหน้าที่ดูแลต้นไม้ใหญ่ในเขตพื้นที่เมืองและสร้างหลักเกณฑ์ในการกำหนดคุณสมบัติและการฝึกอบรมรุกขกรเพื่อจะได้ทำหน้าที่ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ได้แก่

2.1 งานที่ปรึกษาด้านการจัดการต้นไม้ใหญ่ (Vegetation Management: VM)

2.2 งานจัดการด้านรุกขกรรม และงานให้บริการเกี่ยวกับต้นไม้ใหญ่

นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ในการฝึกอบรมและเป็นผู้ฝึกอบรมเพื่อให้เป็นผู้ผ่านการสอบจึงจะเรียกว่าเป็น “รุกขกรผู้มีใบรับรอง” (certified arborists) การป่าไม้ในเมือง นิเวศวิทยาเมืองกับงานรุกขกรรม เพื่อให้เป็นสาขาวิชาใหม่ที่เกิดขึ้นรองรับปัญหามลพิษและกระแสน้ำโลกร้อน การป่าไม้ในเมืองและนิเวศวิทยาเมืองมีขอบเขตครอบคลุมไปถึงพื้นที่ “ป่า” หรือกลุ่มต้นไม้ใหญ่ที่ปลูกในเมือง รวมทั้งระบบนิเวศและสัตว์ป่าในเมือง (urban wildlife)

3. มาตรการในการกำหนดบทลงโทษแก่การคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเขตพื้นที่เมือง เมื่อมีการจัดตั้งธุรกิจในประเทศไทยแล้วและกำหนดให้มีเจ้าพนักงานตามกฎหมายอาญาและมีหน้าที่ในการคุ้มครองและรักษาด้านต้นไม้ใหญ่ในเขตพื้นที่เมือง โดยนำเอาการกำหนดบทลงโทษตาม Parks and Trees Act: Chapter 216 ของสาธารณรัฐสิงคโปร์มาเป็นแนวทางในการศึกษาบทลงโทษซึ่งกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดบทลงโทษทางปกครอง อาญาและความรับผิดทางแพ่งไว้ชัดเจนประกอบไปด้วยฐานความผิดดังต่อไปนี้

3.1 ความผิดเกี่ยวกับการตัดขวางเจ้าพนักงาน (มาตรา 43) โดยกำหนดไว้ว่าบุคคลใดที่ทำการตัดขวางหรือตัดขวางคณะกรรมการฯ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ หรือเจ้าหน้าที่พิทักษ์อุทยานในการปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติหน้าที่หรือสิ่งใด ๆ ที่ตนได้รับมอบอำนาจหรือกำหนดให้กระทำตามกฎหมายกำหนดและในการตัดขวางการปฏิบัติงานใด ๆ ที่คณะกรรมการฯ หรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือเจ้าหน้าที่พิทักษ์อุทยานได้รับมอบหมายให้กระทำตามพระราชบัญญัตินี้จะมีความผิดและต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

3.2 ความผิดฐานห้ามจอร์ถบนพื้นที่สีเขียวและสนามหญ้า มาตรา 44 กำหนดไว้ว่าบุคคลใดก็ตามที่จอร์ถบนพื้นที่สีเขียวหรือสนามหญ้าใด ๆ ที่ได้รับการจัดการหรือดูแลรักษาโดยคณะกรรมการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรจะต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์สิงคโปร์

3.3 ความรับผิดของเจ้าของ ฯลฯ ยานพาหนะสำหรับความผิดที่ได้กระทำ (มาตรา 45) กำหนดไว้ว่าเมื่อมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เกี่ยวกับยานพาหนะ บุคคลที่ในขณะที่กระทำความผิดเป็นเจ้าของยานพาหนะ หรือในกรณีของยานพาหนะที่ถูกเพิกถอนทะเบียนคือ บุคคลซึ่งได้จดทะเบียนเป็นเจ้าของรถที่กระทำความผิดนั้นก่อนถูกเพิกถอนทะเบียนทันที ผู้นั้นต้องมีความผิดในความผิดเสมือนว่าผู้กระทำผิดจริงมีความผิดในความผิดนั้น เว้นแต่ศาลจะพอใจว่า ยานพาหนะอยู่ในช่วงเวลาที่เกี่ยวข้อง ยานพาหนะที่ถูกขโมยหรือยานพาหนะที่ถูกยึดหรือใช้อย่างผิดกฎหมาย

3.4 การกำจัดยานพาหนะที่ถูกเคลื่อนย้าย กำหนดไว้ว่าการเคลื่อนย้ายนี้จะมีผลบังคับใช้กับยานพาหนะ เรือ รถพ่วง เรือบรรทุก ถังขยะ หรือสิ่งอื่นใด หรือป้าย ศาลเจ้า แทนบูชา หรือวัตถุทางศาสนา และเศษซากใด ๆ ที่เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลง การรื้อถอน หรือการถอดถอน ป้าย ศาล แทนบูชา วัตถุทางศาสนา ที่พักพิง โครงสร้างหรืออาคาร ซึ่งถูกย้ายออกไปและกักขังไว้ที่ลานยึดหรือสถานที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด โดยจะต้องจัดการตามมาตรา 364(1) ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ.2553 และให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการในกรณีที่เจ้าของยินยอมที่จะกำจัด หรือในกรณีอื่นใด จะต้องคืนให้แก่เจ้าของหรือรายงานต่อศาล ซึ่งในกรณีนี้มาตรา 370, 371 และ 372 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย แต่ถ้าเป็นกรณีเห็นว่า

ก) สามารถเนาเสียได้ง่าย

ข) อาจเสื่อมค่าลงอย่างรวดเร็ว

ค) มีลักษณะหรืออยู่ในสภาพที่อาจเป็นอันตราย ไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม หรือมีค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควรสำหรับกรรมสิทธิ์ที่จะรักษาการดูแลวัสดุให้จำหน่ายออกแทนที่จะเก็บสิ่งของที่ถอดออกไว้ที่ลานเก็บหรือสถานที่อื่นแล้วแจ้งให้เจ้าของทราบ

ง) ขาย (โดยการประมูลสาธารณะหรืออย่างอื่น) ในคราวเดียว หรือ

จ) ทำลายหรือกำจัดทิ้งในเวลาและในลักษณะที่กรรมสิทธิ์เห็นสมควร

หากบุคคลที่ปรากฏเป็นที่พอใจของคณะกรรมการว่าเป็นเจ้าของเนื้อหาที่ถูกถอดออก และไม่ใช่มูลค่าที่ผิดนัดในการปฏิบัติตามประกาศที่เกี่ยวข้องหรือเงื่อนไขการอนุมัติในมาตรา 46(1) การเรียกร้องหลังจากที่วัสดุที่ถูกจำหน่ายนั้นถูกขาย ทำลาย หรือกำจัด

ก่อนสิ้นปีหนึ่งปีโดยเริ่มตั้งแต่วันที่วัสดุที่ถูกจำหน่ายออกภายใต้มาตรา 42B(1), 42C(1) หรือมาตรา 46(4) แล้วแต่ว่ากรณีใดจะมีผลบังคับใช้คณะกรรมการการอาจชดใช้ค่าเสียหายให้กับบุคคลที่สูญเสียวัสดุที่ถูกถอดออก หักค่าใช้จ่ายและค่าใช้จ่ายที่สมเหตุสมผลของคณะกรรมการ ในการจัดเก็บและขาย ทำลายหรือกำจัดวัสดุที่ถูกถอดออก

นอกจากมีการกำหนดมาตรการทางอาญาและทางปกครองในการจัดการเคลื่อนย้ายยานพาหนะหรือสิ่งกีดขวางข้างต้นแล้วยังได้กำหนดมาตรการทางแพ่งไว้ว่าการชำระค่าเสียหายได้กำหนดไว้ในมาตรา 47 ว่าในกรณีที่ได้ดำเนินคดีแก่บุคคลใดในความผิดตามพระราชบัญญัตินี้อันเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เสียหายหรือถูกทำลายในกรณีดังต่อไปนี้

ก) รัฐบาลหรือคณะกรรมการเป็นเจ้าของ

ข) ดูแลหรือจัดการโดยคณะกรรมการ หรือ

ค) อยู่ในความควบคุมหรือการควบคุมของกรรมสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้

ศาลที่ผู้ถูกพิพากษาลงโทษในความผิดนั้น นอกจากจะพิพากษาลงโทษในความผิดนั้นแล้ว ศาลจะสั่งให้บุคคลนั้นชำระเงินให้แก่รัฐบาลหรือคณะกรรมการ (แล้วแต่กรณี) เป็นเงินจำนวนหนึ่งก็ได้ ตามความเห็นของศาลที่แสดงถึงมูลค่า (รวมถึงมูลค่าที่แท้จริง) ของทรัพย์สินที่เสียหายหรือถูกทำลาย

ศาลอาจใช้ดุลยพินิจในการให้เวลาสำหรับการจ่ายเงินจำนวนข้างต้น และอนุญาตให้ขยายระยะเวลาที่ได้รับอนุญาต หรือชำระเงินโดยตรงของจำนวนเงินนั้นโดยผ่อนชำระก็ได้

ค่าชดเชย ค่าเสียหาย ค่าธรรมเนียม ต้นทุนและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้ศาลท้องถิ่นเป็นผู้กำหนด

นอกจากนั้นมาตรา 48 ยังได้มีการกำหนดไว้ว่าในกรณีที่มีการจัดให้มีการชดเชย ค่าเสียหาย ค่าธรรมเนียม ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายภายใต้พระราชบัญญัตินี้ที่จะต้องชำระ จำนวนเงินและ (หากจำเป็น) การแบ่งส่วนจำนวนเงินและข้อหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบใด ๆ ในกรณีที่มิใช่ข้อพิพาทหรือไม่ชำระเงิน จะต้องได้รับการตรวจสอบโดยสรุปและตัดสินโดยศาล หรือหากจำนวนเงินที่เรียกร้องเกินขีดจำกัดของศาลจะต้องได้รับการพิจารณาโดยศาลจังหวัด

หากจำนวนเงินค่าชดเชย ค่าเสียหาย ค่าธรรมเนียม ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายไม่ได้รับการชำระโดยฝ่ายที่รับผิดชอบเกินกว่า 7 วันหลังจากการร้องขอ จำนวนเงินนั้นอาจถูกรายงานต่อศาลผู้พิพากษาหรือศาลแขวง และเรียกคืนในลักษณะเดียวกัน เสมือนว่าเป็นค่าปรับที่ศาลผู้พิพากษาหรือศาลแขวงเรียกเก็บ

ดังนั้นเห็นได้ว่ามาตรการในการคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเขตพื้นที่เมืองนั้น มีการคุ้มครองอย่างเป็นระบบบนข้อมูลทางวิชาการโดยมีเป้าหมายเพื่อการคุ้มครองต้นไม้ใหญ่และมีผลไปสู่การดำรงชีวิตของประชาชนในเขตเมือง เพราะการที่จะมีต้นไม้ใหญ่ในเขตเมืองนั้นส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นสิ่งกีดขวางหรือเป็นอันตรายมากกว่าอาจจะมีการโคล่นล้มหรือเป็นฉนวนล่อฟ้า ซึ่งจะเป็นอันตรายต่อประชาชนได้ ทั้งยังมีภาระของหน่วยงานรัฐที่จะต้องเข้าไปบริหารจัดการอีกด้วย แต่ถ้าไม่มีต้นไม้ใหญ่หรือพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองก็จะมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนมากกว่า เพราะต้นไม้ใหญ่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์และสัตว์ และปัจจุบันนี้มีแนวคิดไปถึงการนำต้นไม้ใหญ่หรือพื้นที่สีเขียวเป็นพื้นที่ในการบำบัดหรือรักษาโรค เช่น ความเครียดหรือโรคซึมเศร้า ซึ่งเป็นภัยคุกคามต่อชีวิตของคนเมืองที่มีพฤติกรรมในการเร่งทำมาหาเลี้ยงชีพ และสามารถเป็นพื้นที่พักผ่อนหรือทำกิจกรรมสันทนาการได้

อภิปรายผล

1. เปรียบเทียบมาตรการในการคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเขตพื้นที่ เมืองของประเทศไทยและต่างประเทศ ในสาธารณรัฐสิงคโปร์ซึ่งมีกฎหมายคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเมือง โดยหากจะทำการตัดต้นไม้ต้องมีการขออนุญาตอย่างถูกต้องตามขั้นตอนของกฎหมายและต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการที่มีอำนาจในการพิจารณาอนุมัติ นอกจากนี้ยังมีกฎหมายของสหราชอาณาจักรชื่อว่า Town and Country Planning (Tree Preservation) Regulation และ Town and Country Planning Act, 1990 (UK Public General Acts, Online, 1990) ซึ่งเป็นกฎหมายผังเมืองของประเทศโดยกำหนดให้อำนาจองค์กรท้องถิ่นสามารถออกคำสั่งเพื่ออนุรักษ์ต้นไม้ใหญ่ (Tree Preservation Order: TPO) ได้เพื่ออนุรักษ์พื้นที่สีเขียวไม่ให้ถูกทำลายเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของสาธารณูปโภคอื่น ๆ (ปีติเทพ อู๋ยืนยง, ออนไลน์, 2555) หรือเมืองโตรอนโต รัฐออนแทรีโอ ประเทศแคนาดาก็มีกฎหมาย Toronto Municipal Code (Chapter 813, Trees) (City of Toronto, Online, 2015) ที่ให้อำนาจองค์กรส่วนท้องถิ่นในการอนุรักษ์คุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเมืองทั้งในพื้นที่ของสาธารณะและเอกชน นอกจากนี้ยังมีกฎหมายว่าด้วยการอนุรักษ์วัฒนธรรม Ontario Heritage Act (E-Laws, Online, 1990) ที่คุ้มครองต้นไม้ใหญ่เพราะถือว่าเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับชุมชนมาอย่างยาวนาน และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่รัฐควรหวงแหนไว้ให้คนรุ่นต่อไป หรือในเมืองเดลี เมืองหลวงของสาธารณรัฐอินเดีย ที่มีชื่อเสียงด้านความเขียวมีกฎหมายชื่อว่า Delhi Preservation of Trees Act, 1994 (National Capital Territory of Delhi, Online, 1994) ที่ออกมาเพื่อคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเมืองโดยเฉพาะเช่นกัน (ปัทมน ปัญจวิณิน, ออนไลน์, 2560) ทั้งนี้โดยในทุกประเทศที่กล่าวมาข้างต้น ยังมีการจัดให้มีหน่วยงาน องค์กร หรือ

เจ้าหน้าที่ที่ผ่านการคัดสรร ทดสอบ คัดเลือกมาโดยเฉพาะเพื่อมาบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวอีกด้วย นอกจากนี้กฎหมายระหว่างประเทศยังปรากฏ “หลักกรุงริโอ” (Rios Forest Principle) ซึ่งออกมากำหนดมาตรฐานในการรักษาพื้นที่สีเขียวให้ทุกประเทศทั่วโลกได้ดำเนินตาม (สิทธิกันต์ ธีระวัฒน์ชัย, ออนไลน์, 2562) ซึ่งเมื่อพิจารณากฎหมายของประเทศไทยแล้วนั้น ไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายฉบับใดที่บัญญัติออกมาเพื่ออนุรักษ์และคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเมืองโดยตรงและสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ.2562 พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ.2484 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 หรือพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ด้วยก็ตาม ทั้งนี้นอกจากข้อเท็จจริงที่ว่าประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่สามารถนำมาบังคับใช้ได้อย่างครอบคลุมแล้ว ยังปรากฏว่าไม่มีหน่วยงาน องค์กร หรือเจ้าหน้าที่ที่ชัดเจนที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลอนุรักษ์ต้นไม้ใหญ่ในเมืองโดยเฉพาะ แต่จะปรากฏในลักษณะที่หากประชาชนต้องการจะตัดต้นไม้ใหญ่ ประชาชนจะต้องเป็นผู้ไปทำการติดต่อเจ้าหน้าที่เขตต่าง ๆ หรือการไฟฟ้า ให้มาทำการตัดต้นไม้ใหญ่ หรือแม้กระทั่งทำการตัดด้วยตนเอง ซึ่งการตัดต้นไม้ใหญ่ด้วยตนเองหรือการให้เจ้าหน้าที่เหล่านั้นที่ยังไม่ได้ผ่านการอบรมอย่างถูกต้องมาตัดย่อมส่งผลเสียต่อต้นไม้ใหญ่มากไม่เฉพาะในด้านรูปร่าง ลักษณะ ความแข็งแรง และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับประชาชนและทรัพย์สิน

2. มาตรการในการจัดตั้ง คุณสมบัติและอำนาจหน้าที่ของรุกขกรหรือรุกขกรรมเพื่อการจัดการต้นไม้ใหญ่ในเมืองของประเทศไทย รูปแบบขององค์นี้ให้เป็นส่วนหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการต้นไม้ใหญ่ในเขตเมืองและทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษาด้านการจัดการต้นไม้ใหญ่ เพื่อให้สอดคล้องการจัดตั้งองค์กรรุกรานนาชาติที่ประเทศไทยจะต้องให้ความร่วมมือในระดับหน่วยงานของรัฐสอดคล้องกับหลักการอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีขององค์การสหประชาชาติ

3. มาตรการในการกำหนดบทลงโทษแก่การคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเขตพื้นที่เมือง การนำมาตรการทางปกครอง อาญาและมาตรการทางแพ่งมาใช้เพื่อคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเขตเมืองและอำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐในการเข้าไปดูแลต้นไม้ใหญ่ในเขตเมือง ซึ่งแตกต่างจากกฎหมายของต่างประเทศที่มีการให้ความสำคัญกับเรื่องสิ่งแวดล้อมและพื้นที่สีเขียวมากโดยเฉพาะต้นไม้ในเมือง เพราะได้มีการบัญญัติกฎหมายภายในประเทศออกมาคุ้มครองดูแลเกี่ยวกับต้นไม้ใหญ่ในเมืองโดยเฉพาะและมีการบังคับใช้อย่างจริงจัง ประเทศแรก คือในสาธารณรัฐสิงคโปร์มีการอนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้ สวนสาธารณะในเมืองของประเทศอย่างยั่งยืนจนกลายเป็นมหานครที่มีความเป็นสีเขียวหรือเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากที่สุดของเอเชีย โดยนอกจากจะกำหนดให้มีพื้นที่อนุรักษ์ต้นไม้ใหญ่ (tree conservation areas) พื้นที่แนวกันชนสีเขียวบนถนนมรดกโลก (heritage road green buffet) และห้ามทำการตัดต้นไม้ใหญ่หรือกระทำการใด ๆ ให้เกิดความเสียหายแก่ต้นไม้ใหญ่ในบริเวณดังกล่าวด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่นำผลวิจัยไปใช้

1. เปรียบเทียบมาตรการในการคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเขตพื้นที่เมืองของประเทศไทยและต่างประเทศ เห็นควรให้จัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรซึ่งเป็นการบูรณาการร่วมกัน ระหว่างส่วนท้องถิ่น เช่น กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการตัดต้นไม้ เช่น การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เพื่อให้เกิดองค์กรที่มีความรู้ทักษะและอุปกรณ์ที่ได้มาตรฐานในระดับสากล เพื่อให้ทำหน้าที่รับผิดชอบเรื่องการดูแลต้นไม้ใหญ่ในเมือง และควรออกกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเมือง เพื่อให้มีข้อกำหนดและมาตรการในการคุ้มครองดูแล และการปฏิบัติต่อต้นไม้ในเมืองที่ได้รับการขึ้นทะเบียนในระบบให้มีมาตรฐาน ในการปฏิบัติเป็นอย่างเดียวกัน และสามารถตรวจสอบข้อมูลได้ตามแบบที่ สาธารณรัฐสิงคโปร์ หรือสหราชอาณาจักรได้ดำเนินการ ทั้งนี้โดยกฎหมายดังกล่าวจะต้องบังคับใช้กับกรณีของต้นไม้ใหญ่ที่อยู่ในส่วนพื้นที่สาธารณะที่อยู่ในความดูแลของภาครัฐและต้นไม้ใหญ่ที่อยู่ในพื้นที่ของเอกชนด้วย

2. มาตรการในการจัดตั้ง คุณสมบัติและอำนาจหน้าที่ของรุกขกรหรือรุกขกรรมเพื่อการจัดการต้นไม้ใหญ่ในเมืองของประเทศไทย โดยเห็นควรเสนอให้มีอำนาจหน้าที่ว่าในงานด้านที่ปรึกษาด้านการจัดการต้นไม้ใหญ่ (Vegetation Management: VM) และงานจัดการด้านรุกขกรรม และงานให้บริการเกี่ยวกับต้นไม้ใหญ่ และยังมีหน้าที่ในการฝึกอบรมและเป็นผู้ฝึกอบรมรับรองเพื่อให้เป็นผู้ผ่านการสอบจึงจะเรียกได้ว่าเป็น “รุกขกรผู้มีใบรับรอง” (certified arborists) การป่าไม้ในเมือง นิเวศวิทยาเมืองกับงานรุกขกรรมเพื่อให้เป็นสาขาวิชาใหม่ที่เกิดขึ้นรองรับปัญหามลพิษและกระแสน้ำโลกร้อน การป่าไม้ในเมืองและนิเวศวิทยาเมืองมีขอบเขตครอบคลุมไปถึงพื้นที่ “ป่า” หรือกลุ่มต้นไม้ใหญ่ที่ปลูกในเมือง รวมทั้งระบบนิเวศและสัตว์ป่าในเมือง (urban wildlife)

3. มาตรการในการกำหนดบทลงโทษแก่การคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเขตพื้นที่เมือง โดยเสนอให้มีการกำหนดบทลงโทษทางปกครอง อาญา และการชดเชยค่าเสียหายเช่นเดียวกับกฎหมายของสาธารณรัฐสิงคโปร์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการพัฒนากฎหมายการคุ้มครองในเขตพื้นที่เมืองในลักษณะประกาศให้เป็นเขตพื้นที่อนุรักษ์ในแต่ละพื้นที่ที่เห็นว่าควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้ในลักษณะที่ประกาศให้เป็นพื้นที่ป่าในเมือง และส่งเสริมให้ประชาชนปลูกป่าในเชิงอนุรักษ์ในที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์ของตนเองแล้วสนับสนุนด้านงบประมาณในการบำรุงรักษาและให้องค์กรรุกขกรเป็นผู้ดูแลและให้คำปรึกษา

บรรณานุกรม

- กนกวลี สุธีธร. (2564). **‘ป่าในเมือง’ โครงสร้างพื้นฐานใหม่เพื่อสุขภาพของคนเมืองใหญ่** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.sdgmovement.com/2021/04/13/sdg-insights-urban-forest/> [2568, 10 มกราคม].
- วรรณโชค ไชยสะอาด. (2559, 21 กุมภาพันธ์). **เจาะลึก “เส้นทางนักบิน” อาชีพในฝันที่กำลังขาดแคลน** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.posttoday.com/analysis/report/417404> [2568, 10 มกราคม].
- ปิติเทพ อยู่ยืนยง. (2555, 18 กรกฎาคม). **มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันน้ำท่วมของญี่ปุ่น** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://prachatai.com/journal/2012/07/41610> [2568, 1 กุมภาพันธ์].
- นิรมล สุธรรมกิจ. (2561). **การทบทวนแนวคิดป่าไม้ในเมือง (urban forest)** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://progreenecon.wordpress.com/2018/01/22/การทบทวนแนวคิดป่าไม้ในเมือง/> [2564, 3 สิงหาคม].
- พระราชบัญญัติป่าไม้. (2484, 15 ตุลาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 56 หน้า 1417.
- พระราชบัญญัติผังเมือง. (2562, 29 พฤษภาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 136 (ตอนที่ 71 ก), หน้า 27.
- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์. (2535, 8 เมษายน). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 169 (ตอนที่ 42), หน้า 1.
- พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง. (2535, 28 กุมภาพันธ์). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 109 (ตอนที่ 15), หน้า 28.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ. (2535, 4 เมษายน). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 109 (ตอนที่ 37), หน้า 1.
- สิทธิกานต์ ธีระวัฒน์ชัย. (2562). **กฎหมายคุ้มครองต้นไม้ในเมือง; กรณีศึกษาประเทศสิงคโปร์** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: lawforasean.krisdika.go.th/File/files/กฎหมายคุ้มครองต้นไม้ใหญ่ในเมือง.pdf [2563, 25 ธันวาคม].
- ปัทมน ปัญจวิณี. (2560). **เดลี... ชื่อนี้มีแต่สีเขียว กฎเข้มๆ เบื้องหลังความเขียวขจีของดินแดนภารตะ** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://readthecloud.co/masala-3/> [2564, 9 เมษายน].
- City of Toronto. (2015). **City of Toronto Municipal Code** (Online). Available: <https://www.toronto.ca/legdocs/bylaws/lawmcode.htm>. [2025, January 1].
- E-Laws. (1990). **Ontario Heritage Act, R.S.O. 1990, c.O.18** (Online). Available: <https://www.ontario.ca/laws/statute /90o18> [2025, January 1].

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 21 ฉบับที่ 3 เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2568

National Capital Territory of Delhi. (1994). *The Delhi Preservation Of Trees Act, 1994*

(Online). Available: <https://www.indiacode.nic.in/bitstream/123456789/13589/1/the-delhi-preservation-of-trees-act-1994.pdf> [2025, January 1].

UK Public General Acts. (1990). *Town and Country Planning Act 1990* (Online). Available:

<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1990/8/contents> [2025, January 1].